

Vzdělávací potřeby dospělých v České republice

*Milada Rabušicová, Ladislav Rabušic, Klára
Šed'ová, Petr Novotný*

**Ústav pedagogických věd,
Filozofická fakulta
Masarykovy univerzity, Brno**

(<http://www.phil.muni.cz/ped/>)

Cíl výzkumu

- **Identifikovat vzdělávací potřeby dospělých**
  - uspokojované i neuspokojované,
  - s ohledem na subjektivní percepci těchto potřeb,
  - se zřetelem k rozlišení formálního a neformálního vzdělávání,
  - ve vztahu k vybraným charakteristikám jednotlivců.

- **Vzdělávací potřeba - deficit vědomostí, dovedností, schopností, návyků či způsobů jednání**

Metodologie

- dotazníkové šetření,
- reprezentativní vzorek dospělé české populace,
- 1413 respondentů ve věku 20-65,
- náhodný pravděpodobnostní výběr.

Výzkumné otázky

- V jaké míře identifikují čeští dospělí své vzdělávací potřeby?
- Čím je tato identifikace motivována?
- V jaké míře realizují čeští dospělí své vzdělávací potřeby?
- Čím je tato realizace motivována?
- Jaké jsou charakteristiky respondentů, kteří vykazují větší množství identifikovaných vzdělávacích potřeb?
- Jaké jsou charakteristiky respondentů, kteří vykazují větší množství realizovaných vzdělávacích potřeb?

Základní proměnné a jejich indikátory

- identifikovaná vzdělávací potřeba – vyjádřené přání respondenta zúčastnit se určité vzdělávací aktivity
- realizovaná vzdělávací potřeba – fakt, že se respondent účastní nebo zúčastnil určité vzdělávací aktivity

Realizované a identifikované vzdělávací potřeby

	Realizované potřeby	Identifikované potřeby
Formální vzdělávání	8.7 %	9.7 %
Motivace		
Zlepšení možností pracovního uplatnění	52.9 %	63.0 %
Požadavek zaměstnavatele	17.0 %	0.6 %

Realizované a identifikované vzdělávací potřeby

	Realizované potřeby	Identifikované potřeby
Neformální vzdělávání	33.7%	38%
Oblast:		
•Profesní vzdělávání	24.7	23.0
•Cizí jazyky	8.4	14.3
•Práce s počítačem	8.9	12.7
•Osobnostní rozvoj	6.4	7.1
•Rodičovské vzdělávání	2.0	2.6
•Trávení volného času	4.9	6.5
•Záležitosti občanského života	3.4	3.5

Determinanty identifikace a realizace vzdělávacích potřeb

- Téměř dvě třetiny respondentů neidentifikují ani nerealizují žádné vzdělávací potřeby!
- Identifikace vzdělávacích potřeb do značné míry (z 26%) determinuje jejich realizaci.
- **Profesní a ekonomické postavení**
  - Důchodci vykazují více identifikovaných i realizovaných potřeb než ostatní.
  - Zaměstnanci vykazují méně identifikovaných i realizovaných potřeb než ostatní.
  - Nezaměstnaní vykazují stejné množství identifikovaných potřeb jako ostatní, ale méně potřeb realizovaných.

Determinanty identifikace a realizace vzdělávacích potřeb

■ Vzdělání

- Vyšší vzdělání generuje vyšší vzdělávací potřeby, což je zřetelnější v dimenzi realizace.
- Specificky se chová skupina osob s terciárním vzděláním.

■ Věk

- Specificky se chová nejmladší skupina respondentů, kteří výrazně více identifikují své vzdělávací potřeby

Determinanty identifikace a realizace vzdělávacích potřeb

■ Zaměstnanecké strategie

- Respondenti, kteří chtějí změnit zaměstnání, vykazují větší množství identifikovaných potřeb.
- Zaměstnanci aspirující na vyšší postavení ve stávajícím zaměstnání vykazují ještě více identifikovaných potřeb a zároveň také více potřeb realizovaných.
- Záměr vydělávat více peněz nemá na vzdělávací potřeby žádný vliv.

Závěry

- Předpoklad, že v současné společnosti má každý vzdělávací potřeby zůstává nenaplněn.
- Jednoznačně dominují vzdělávací potřeby vázané na profesní sféru.
- Významným motivačním činitelem je přímý tlak zaměstnavatelů

Závěry

- Skupiny ohrožené sociální a vzdělávací exkluzí (především nezaměstnaní) mají tendenci vypadávat z dalšího vzdělávání.
- Vzdělání generuje vzdělání. Ti, kdo do dalšího vzdělávání vstoupí, mají tendenci v něm pokračovat.
- Pozitivní trend naznačuje vyšší připravenost ke vzdělávání u mladších věkových skupin.